

Presidentens hybel

Margrete Konstad
Lajla Ellingsen
Espen Rasmussen

Metoderapport Skup 2021

Levert av

Margrete Konstad, margrete.konstad@adresseavisen.no / 90682712

Lajla Ellingsen, lajla.ellingsen@adresseavisen.no / 951 98 717

Espen Rasmussen, espen.rasmussen@adresseavisen.no / 918 81 333

Redaksjon:

Adresseavisen

Takk for bidrag:

Kjell Ivar Myhr, Simen Granviken, Roy Tommy Bråten, Stian Wallum, Torun Støbakk.

Publisert:

Fra 16. november 2021. Arbeidet fortsetter inn i 2022.

Se publiseringsliste for lenke til hver artikkel med publiseringsdato.

Innholdsfortegnelse:

1. Starten og omstarten	2
1.1 Arbeidet som ble lagt i skuffa - og henta fram igjen	2
1.2 Hvorfor og hvorfor nå – hun som skulle rydde opp	3
1.3 Kollektivet på Møllenberg	4
2. Det journalistiske arbeidet	
2.1 Avsløringa som felte stortingspresidenten – og dagene som fulgte	4
2.1.1 Ikke-svarene i september	5
2.1.2 Kort prosess – etter vi bestemte oss	6
2.1.3 To dagers sorti	8
2.1.4 Motstanden	9
Hansens manglende bidrag – og en endra forklaring	
Det sorte hullet på Stortinget – og svarene som mangler	
2.2 Møllenberg – hvor mange har Giske plass til?	11
2.2.1 Hvordan finne en hybel som ikke finnes?	11
2.2.2 Motstanden	13
Kommunens tilsynsleder på uanmeldt besøk	
Giske på Facebook	
2.3 De ubesvarte skatte spørsmålene	14
2.3.1 Giske er taus – og Hansen er uavklart	14
2.3.2 SMK og Stortingets strid med Skatteetaten	15
2.4 Ethiske dilemmaer	16
2.4.1 Hun som har misforstått uklare regler og han som har gått av	16
2.4.2 Naboene på Møllenberg	17
3. Konsekvensene	18
3.1 Den store julevasken på Stortinget	18
3.2 Hvor mange får skattesmell?	19
4. Det vi har lært – og det vi tror andre har lært	19

Vedlegg:

- Publiseringsliste

1. Starten og omstarten

Vi tenkte først at det ikke var mer å hente, da Aftenposten tidlig i september avslørte at KrF-leder og statsråd Kjell Ingolf Ropstad fikk pendlerbolig i en årrekke fordi han hadde adresse på gutterommet.

Vi har latt oss imponere av det grundige arbeidet Aftenposten over tid har gjort med stortingspolitikeres ordninger. Så hvis noen andre rikspolitikere har triksa litt med pendlerbolig, så har vel Aftenposten en sak på vei ut allerede. Eller?

Vi klarte ikke helt å slippe tanken. Rart om ikke en trønder også har skaffa seg pendlerbolig på kreativt vis?

Timer og dager gikk, uten noen Aftenposten-avsløring av trøndere. I mellomtida henta vi fram informasjon som Adresseavisen satt på fra før, om at stortingssluggerne Eva Kristin Hansen og Trond Giske på et tidspunkt i 2017 var folkeregistrert på samme adresse på Møllenberg i Trondheim. Samme adresse, var ikke det litt rart? Hvor lenge «bodde» de sammen - og hvorfor?

Slik starta avsløringa som felte stortingspresidenten.

1.1 Arbeidet som ble lagt i skuffa - og henta fram igjen

Aftenpostens første artikkel om Kjell Ingolf Ropstads bruk av pendlerbolig-ordninga ble publisert søndag 05. september 2021, sju dager før valgdagen. Avisa avslørte at han fikk pendlerbolig fra Stortinget selv om han eide bolig 29 kilometer fra Stortinget og var etablert med familie i Oslo – fordi han hadde beholdt folkeregistrert adresse hjemme hos mor og far på Sørlandet. Dette var ikke et brudd på Stortingets regler, kunne avisa fortelle. De valgte likevel å lage saken, som vakte sterke reaksjoner fra lesere og politikerkolleger. Avsløringa om bevisst skattetriksing, og de store konsekvensene sakene skulle vise seg å ha for Ropstad, kom først etter valget.

Stortingets regler er altså rause med hvem som får pendlerbolig, tenkte vi. Men vi la også merke til at Stortingets direktør, Marianne Andreassen, i den første Aftenposten-artikkelen sier at pendlerbolig-ordningen «er ment å dekke et reelt behov for pendlerbolig». Har Eva Kristin Hansen et reelt behov for pendlerbolig, begrunna i hybelen i Giskes leilighet på Møllenberg?

Det er en uke igjen til valget, altså midt i en travel periode med høy puls og et særlig dårlig tidspunkt for å publisere noe ullent. Og Aftenposten har et åpenbart forsprang på oss. Men fordi vi ikke får spørsmålene ut av hodet, velger vi likevel å gjøre noen små undersøkelser. Vi sender to innsynsbegjæringer til Stortinget, der vi ber om pendlerbolig-reglene og en oversikt over alle trøndere med pendlerbolig. Vi sender også konkrete spørsmål til tre utvalgte stortingsrepresentanter.

I svarene fra dem får vi vite at Eva Kristin Hansen har leid hybel av Trond Giske i seks år - samtidig som Trond Giske disponerte samme leilighet. Det framstår klart at de ikke lever

livene sine i den leiligheten de deler i Trondheim, men at de begge har hatt adgang til den. En spesiell type bokollektiv. Men hva gjør vi med dette?

Vi velger å spørre Stortingets administrasjon, samt Ap-leder Jonas Gahr Støre som har uttalt seg om pendlerbolig-reglene, om de mener disse politikernes bruk av pendlerbolig-ordninga er innafor. Svarene vi får tilsier ikke noen åpenbar grunn til å omtale deres bruk av ordninga. Støre vil ikke si noe, og Stortingets direktør ser ikke ut til at ha noe å utsette på disse politikernes opplegg.

Vi er usikre på om bokollektivet på Møllenberg er i strid med reglene, eller intensjonen i reglene for pendlerbolig, og bestemmer oss for å la det hele ligge inntil vi har mer informasjon.

9. oktober blir Eva Kristin Hansen valgt til stortingspresident, nest etter kongen. [Etter sin første tale som president lover hun opprydding i Stortingets ordninger](#). Torsdag 11. november møtes en gruppe journalister i Adresseavisen for å diskutere pågående saker. På slutten av møtet fastslår graveleder Lajla Ellingsen at det er på tide å komme til bunns i Eva Kristin Hansens bruk av pendlerbolig-ordninga.

1.2 Hvorfor og hvorfor nå – hun som skulle rydde opp

Da vi bestemte oss i november, visste vi ikke om Eva Kristin Hansen hadde gjort noe hun ikke burde gjort. Det vi derimot visste, var at hun hadde fått det tunge vervet som stortingspresident – altså at hun nå var Stortingets fremste tillitsvalgte. I tillegg hadde hun tatt på seg jobben med å gjenopprette tilliten til at stortingspolitikere ikke misbruker ordninger og goder - som de jo har for å kunne gjøre jobben sin som tillitsvalgte. Mer overordna så er det stortingspolitikere som lager lovene resten av landet må følge. Da er det vår jobb å ettergå at de selv klarer å følge lover og regler. Disse faktorene tilsier at det åpenbart er en del av pressens samfunnsoppdrag å sjekke om den nye stortingspresidenten har overholdt de reglene hun selv nå skal forvalte.

Et organisasjonskart på Stortinget.no ble viktig å ha sett på fra start. Det viser tydelig at Stortingets presidentskap er overordna direktøren på Stortinget, hvis det skulle bli noe tema. Og det skulle vise seg at Eva Kristin Hansen selv var opptatt av å vektlegge overfor oss, at det i stor grad er administrasjonen på Stortinget som håndterer ordningene – og at stortingspresidenten har lite med det å gjøre i det daglige. Motstand fra Hansen underveis i jobbinga med saken, viser også at det alltid er behov for å begrunne hvorfor vi gjør som vi gjør.

Med adresse i Giskes leilighet på Møllenberg, hadde vi grunn til å lure på om hun utfordra grunnsetningen i reglene – den om at pendlerboligene skal dekke boligbehovet i Oslo til politikere som er «folkeregistrert eller faktisk bosatt» mer enn 40 kilometer fra Stortinget. Den jussen vi har fått med oss, tilsier at en jurist kanskje vil si at en slik «eller-regel» er innfridd så lenge én av de to vilkårene er innfridd. Og Eva Kristin Hansen var vitterlig folkeregistrert mer enn langt nok fra Stortinget.

Men hva er egentlig hele poenget med boligordninga? Den skal hjelpe politikerne med *behov* for bolig i Oslo. Hadde Hansen virkelig behov for pendlerbolig og hadde hun vært «faktisk bosatt» på et rom i Giskes leilighet i seks år? Hva er det vi ikke vet?

1.3 Kollektivet på Møllenberg

For vi synes det virket som et litt merkelig valg for en voksen stortingsrepresentant. Å være reelt bosatt på kun ett rom - og dele bad og kjøkken med en annen, riktignok nær kollega og venn, men likevel. Å være folkeregistrert på en hybel, kunne kanskje tyde på at den i realiteten ikke ble så mye brukt. Eller var det en annen slags hybel, i realiteten en slags hybelleilighet, atskilt fra Giske? Og hva ville det ha å si for den skattemessige situasjonen i tilfelle?

Vi kjente også på at vi hadde veldig lyst til å finne ut hvordan det ser ut på innsiden av boligen. Kunne det være mulig?

Disse spørsmålene førte oss inn i kommunens- og brannvesenets arkiver. Til slutt fant vi ut at Hansen ikke var den eneste Trond Giske hadde leid ut hybel til.

2. Det journalistiske arbeidet

2.1 Avsløringa som felte stortingspresidenten – og dagene som fulgte

Tirsdag 16. november klokka 19.11 publiserte vi saken. Tittelen var som følger:

[«Leide hybel hos Trond Giske og fikk pendlerbolig. Samtidig eide hun hus med ektemannen 29 km unna Stortinget».](#)

Få minutter etter publisering, sender NTB ut pushvarsel: «Stortingspresidenten beklager – sier hun har misforstått reglene om pendlerbolig, skriver Adressa». Flere av landets største aviser sender pushvarsel om saken.

Hovedinnholdet i saken er dette:

- Nyvalgt stortingspresident Eva Kristin Hansen eide bolig med ektemannen 29 kilometer fra Stortinget, i tre av årene der hun samtidig fikk gratis pendlerbolig fra Stortinget.
- Hun fikk beholde pendlerboligen i disse årene fordi hun beholdt folkeregistrert adresse i Trond Giskes leilighet i Trondheim.
- Giske bekrefter i saken at Hansen leide rom av ham, samtidig som han selv disponerte leiligheten.
- Hansen erkjenner at hun skulle opplyst Stortingets administrasjon om boligen i Ski, og beklager at hun har misforstått reglene.
- En skriftlig uttalelse fra stortingsdirektør Marianne Andreassen gjengis i saken. Der sier hun at flere stortingsrepresentanter har misforstått reglene og at administrasjonen derfor ikke vil gjøre noe mer med Hansen sin sak.

Hvordan kom vi hit? Vi må tilbake til uka før stortingsvalget i september.

2.1.1 Ikke-svarene i september

Vi synes spørsmålene vi stiller er enkle, men det som er tydeligst i svarene fra Eva Kristin Hansen, er hva hun *ikke* svarer på.

Første spørsmål blir sendt til Hansen samme dag som Ap-leder Jonas Gahr Støre blir spurt om pendlerbolig-ordninga i NRKs Politisk kvarter. Spørsmålet vi stiller, er om Hansen i alle årene med pendlerbolig mener hun har oppfylt de to forutsetningene som Støre mener må være på plass for å kunne få pendlerbolig fra Stortinget. Nemlig at hun både må *bo* på «det andre stedet», og at det må være reelt at det er en pendlerbolig. Som meldinga til høyre viser, svarer ikke Hansen på spørsmålet og viser kun til at hun sa opp pendlerboligen i 2017.

ons. 8. sep., 11:33

Hei, jeg har ikke hatt pendlerbolig siden 2017. Jeg hadde bolig i Trondheim fram til da. I 2017 avsluttet jeg boligen i Trondheim, sa opp pendlerboligen og folkeregistrerte meg i nordre follo.

Vi følger opp med flere spørsmål. Ett spørsmål som hun faktisk svarer på, er hvordan det har seg at hun og Trond Giske på et tidspunkt hadde samme adresse i Trondheim. Hun flytta inn hos sin kollega og venn Giske etter et samlivsbrudd. I svaret fra henne ser det ut som at hun leide rom hos Giske i seks år. Det var nytt for oss – og overraskende lenge, synes vi. Hvorfor velger en voksen stortingsrepresentant å leie rom hos en kollega såpass lenge? Vi stusser over svaret fra Hansen, men så vidt vi vet er det ikke noe formelt krav til hvor ofte stortingspolitikere må pendle for å få pendlerbolig.

I denne runden stiller vi direkte spørsmål til tre stortingspolitikere fra Trøndelag, som alle har vært lenge på Stortinget og som alle har hatt pendlerbolig i mange år. De to andre, Trond Giske og Arild Grande, spør vi fordi vi vet at de lenge har hatt familie i Oslo og vi mener det er grunn til å stille spørsmål ved om de faktisk bor på sin adresse i Trøndelag, slik Støre satte som krav. Alle tre mener de har hatt behov for både boligen i Trøndelag og pendlerboligen, og mener at de har pendla. Hva enn det betyr, tenker vi. Men på dette tidspunktet er det vanskelig for oss å vurdere om representantene har fulgt *intensjonen* i pendlerbolig-ordninga på Stortinget, eller ikke. For hva er egentlig intensjonen? Stortingspolitikere selv omtaler den ulikt. Én versjon er at boligene skal sikre politikere mulighet til å fortsette å holde kontakt med distriktet de er valgt fra. En annen versjon er at boligene skal sikre at de som bor i distriktet de er valgt fra, skal kunne jobbe ved Stortinget.

Vi sender en oppsummering av det vi vet om de tre politikernes bruk av boligordninga til Jonas Gahr Støre, og ber om hans vurdering. Støre svarer generelt, uten å svare på om disse tre oppfyller kravene han selv satte i Politisk kvarter. «Det er Stortingets administrasjon som må svare konkret på om representantene oppfyller kravene som er satt for å ha rett på pendlerbolig», svarer Støre.

Vi sender en forespørsel til Stortingets administrasjon, med informasjonen vi har om de tre politikernes bosituasjon. - Våre opplysninger tilsier at reglene er fulgt, svarer stortingsdirektør Marianne Andreassen den 9. september.

Svaret fra direktøren beroliger oss ikke, men vi har foreløpig ingen dokumentasjon på klare regelbrudd eller åpenbart kritikkverdige forhold. En kladd til sak blir skrevet fire dager før valget, men blir for ullen og legges bort.

2.1.2 Kort prosess – etter vi bestemte oss

Etter valget går ting slag i slag for oss som jobber med politikk i avisa. Stortinget samles og den 9. oktober blir Eva Kristin Hansen valgt til stortingspresident.

- Vi må tåle å bli sett i kortene. Og vi må være nøye i alt det vi gjør, sier Hansen til Adresseavisen og flere andre medier.

Fredag 12. november: Jeg har alt i orden. Det er inntrykket Eva Kristin Hansen gir, når Adresseavisen ringer. Vi ringer for å si fra om at vi kommer til å undersøke alle forhold rundt hennes bruk av pendlerbolig-ordninga. Vi ber også om et intervju med henne i den forbindelse. For det er som kjent mye lettere å finne ut av det vi ikke vet, om vi får muligheten til å spørre den det gjelder. Hansen gir tydelig uttrykk for at hun ikke setter pris på Adresseavisens initiativ for å undersøke hennes bosituasjon oppgjennom åra. Dessuten har den nyvalgte stortingspresidenten det travelt, og hun har i alle fall ikke tid til noe pendlerbolig-intervju de første dagene over helga.

Lørdag 13. november: Jorunn Nilsen fra Stortinget ringer. Hun er leder i seksjon for presse og samfunnskontakt på Stortinget. Hun følger med på lasset når en ny stortingspresident velges, kan hun fortelle. Nilsen lurer på om vi har funnet noe kritikkverdig, ettersom vi ber om intervju med Hansen om hennes bruk av pendlerbolig-ordninga. Svaret fra oss er nei, men at vi ønsker muligheten til å stille Hansen spørsmål.

Nilsen insisterer på at det nok er best å vente til slutten av kommende uke med noe intervju, og begrunner det blant annet med at Hansen da vil ha mer å fortelle – ettersom navnene på gruppa som skal gjennomgå pendlerbolig-reglene da skal offentliggjøres. Hansen har uansett ikke tid før slutten av uka, får vi vite, og det viser seg vanskelig å overhode love noe tidspunkt for intervju. Mon det. I etterkant lurer vi på hvorfor de ringer fra Stortinget nå, i halv elleve tida en lørdag formiddag.

Mandag 15. november: I morgenmøtet diskuterer vi hvordan vi skal gå videre. Og om vi kan slå oss til ro med å få intervju først på slutten av uka, vel vitende om at vi risikerer at det blir utsatt i det uendelige. Én grunn til at vi føler det haster å få sett Hansen i kortene, er at den eksterne gruppa som skal gjennomgå reglene for pendlerbolig snart skal starte jobben sin. Kanskje kan det være noe med stortingspresidentens egen bosituasjon som de bør vite før de går i gang?

I møtet kommer vi til å tenke på et gammelt «juleintervju» med Hansen i Adresseavisen, der vi husker at hun stod med RBK-lue og hunder foran et hvitt hus sørafor. Vi bestemmer oss for å sjekke avisas egne arkiv, for å se om tidligere artikler om henne kan gi noen informasjon om hvor hun har bodd. Og ganske riktig. I den artikkelen er hun intervjuet utafør huset i Ski. Men det var i 2019, og da hadde hun ikke pendlerbolig, vet vi etter den vår runde i september. Søket i arkivet gav imidlertid et mer interessant treff.

Tilbake i 2017 trykker Adresseavisen et portrettintervju med Hansen, skrevet av kollega Geir Svardal. Der står det at Hansen oppholdt seg mer og mer i Ski fra 2011, og at mannen som bor i Ski fridde til henne i 2014. Men i september skrev hun jo til oss at hun flytta til Nordre Follo først i 2017?

Alarmen går i en intern chat mellom oss som jobber med saken. Klokka er 11.30 og fra nå av går ting fort.

Det første vi trenger er bryllupsdatoen. Via sosiale medier finner vi ut at Hansen gifta seg med mannen i Ski den 28. mai 2014. Flyttet hun ikke sammen med mannen sin i 2014? Og kan hun på noe tidspunkt også ha kjøpt bolig sammen med mannen sin? Vi sjekker eiendomsregisteret. Det viser seg at ikke bare giftet Hansen seg i 2014, hun kjøpte også halvparten av boligen til mannen sin i Ski. 02. september 2014 tinglyses kjøpet, står det i eiendomsregisteret. Det gir minst tre år med pendlerbolig en spasertur fra Stortinget, mens hun eier bolig med mannen sin i Ski – som ifølge Google Maps ligger 29 kilometer fra Stortinget.

Oi, tenker vi. Vi har en sak.

Klokka 16.12 sender vi en ny forespørsel om intervju til Eva Kristin Hansen. Nå konfronterer vi henne med informasjonen vi har funnet om hennes bosituasjon. Og setter en svarfrist klokka 10 dagen etter. «Vi stiller spørsmål ved om du har fulgt retningslinjene for tildeling av Stortingets pendlerboliger, og hvorvidt du selv mener din bruk av pendlerbolig-ordninga er en grei måte å bruke ordninga på», skriver vi blant annet til Hansen.

Samme kveld får vi beskjed om at Hansen ikke vil kunne svare på spørsmålene innen fristen. Vi insisterer på at vi kommer til å ferdigstille saken dagen etter uansett og begrunner dette overfor Hansen og pressekontakt Jorunn Nilsen som for lengst har overtatt kontakten med oss. Men fordi vi sterkt ønsker Hansens bidrag, går vi med på å skyve fristen dagen etter fra klokka 10 til klokka 18.

Tirsdag 16. november: Mens vi venter på svar fra Hansen, søker vi fortsatt etter dokumentasjon på hvordan Stortinget har praktisert sine egne retningslinjer for tildeling av pendlerbolig. Vi er slett ikke sikre på at vi har nok informasjon til å slå fast at hun har brutt reglene, ettersom reglene sier at politikerne må være folkeregistrert «eller» faktisk bosatt over 40 kilometer fra Stortinget. Vi må finne spor etter hvordan administrasjonens faktisk *praktiserer* reglene.

Utover dagen finner vi ut at Aftenposten har trykt et bilde av et dokument de har fått innsyn i fra Stortinget. Det var et brev fra Stortingets administrasjon til Kjell Ingolf Ropstad i 2009. Det Stortinget skriver gir et inntrykk av en viktig detalj i administrasjonens praksis. Det kan se ut som at administrasjonen vil mene at Hansen har brutt reglene, hvis hun eide bolig som hun brukte 29 kilometer fra Stortinget. Til Ropstad skriver Stortinget nemlig at de vil legge til grunn, når de vurderer hans behov for pendlerbolig, den adressen han oppgir å oppholde seg mest på. Og det er ikke hans folkeregistrerte adresse, men en adresse i Oslo.

Utover dagen purrer vi etter svar fra Hansen. Klokket 17.51 kommer svaret. Vi blir sittende og måpe over det som står der, men henter oss raskt inn igjen. Saken må ut. Klokket 19.11 publiserer vi.

Deretter starter vi straks arbeidet med den videre oppfølginga. For nå har det åpna seg et vell av ubesvarte spørsmål. Vi får raskt avklart at statsminister og Hansens partileder, Jonas Gahr Støre (Ap), ikke vil svare på spørsmål om saken. Ei heller Stortingets direktør Marianne Andreassen. Nei vel, hvorfor ikke?

Vi begynner å planlegge hvilke spørsmål vi må stille og hvilke innsynsbegjæringer vi må sende hvor. Særlig tre spørsmål peker seg ut: Har Stortinget vært konsistente i sin praksis av pendlerbolig-reglene – og er denne praksisen oppfatta av andre politikere? Hvor stor verdi har den fordelene Hansen fikk som hun ikke skulle fått? Hva skjer med skatt?

2.1.3 To dagers sorti

Onsdag 17. november: Denne morgenen er vi en helg gjeng i redaksjonen som jobber med å hente inn de mange reaksjonene på avsløringa. En jusprofessor [kaller Hansen-saken «det groveste jeg har sett i sakene rundt pendlerbolig»](#). Saken blir sitert nasjonalt.

Vi sender samtidig en rekke innsynsforespørsler til Stortinget. Deriblant spør vi om hvilken årlig verdi Stortinget har meldt til Skatteetaten at Hansens pendlerbolig har, og vi ber om å få se Hansens reiseregninger i en lengre periode.

Vi gjentar også at vi ønsker intervju med Stortingets direktør. Det får vi ikke. Utpå formiddagen får vi endelig også intervju med Hansen selv. Intervjuet preges av nervøsitet fra begge parter. Hun er en kilde vi kjenner godt og rent menneskelig er det ikke vanskelig å forestille seg hvor alvorlig situasjon må oppleves for henne. Hun sier hun ikke er noen kjeltring og gjør det klart at hun ikke har noen planer om å trekke seg som stortingspresident.

Den innsynsforespørselen vi først får svar på, er spørsmålet om hvilken skattefordel Stortinget har rapportert til Skatteetaten for Eva Kristin Hansens pendlerbolig. Saken [publiseres samme kveld og blir plukket opp nasjonalt](#).

Torsdag 18. november: Nå har nærmest en samla norsk presse jobba med saken i et helt døgn. Og flere politiske partier har begynt å ytre seg om hva de krever svar på fra Hansen og Stortinget. Det rådende og uavklarte spørsmålet hos partiene, ser ut til å være om Hansen fortsatt har tillit som stortingspresident.

For vår del henger vi fortsatt igjen i Hansens forklaringer om det som hadde skjedd. «Da Adresseavisen startet å stille spørsmål om dette, var det som taket ramlet i hodet på meg», sa Hansen til Adresseavisen dagen etter avsløringa var publisert. Det gikk opp for henne mandag, har hun sagt til andre medier, altså dagen før vi publiserte saken. Men vi stilte vitterlig spørsmål også i september. Tenkte hun virkelig ikke på sin egen situasjon, etter at Ropstad-saken sprakk i september?

Ved hjelp av kilder i det politiske miljøet, [finner vi ut at Hansen var bekymra for oppmerksomhet om sin egen bosituasjon allerede i valgkampen](#).

Seinere samme dag blir det klart at politiet starter etterforskning av politikernes bruk av pendlerbolig-ordninga på Stortinget. Hansen antar at hun kommer i politiets søkelys.

[Hun trekker seg som stortingspresident.](#)

Fredag 19. november: Dagen starter med gode diskusjoner i morgenmøtet, om hva som er det viktigste for oss å gjøre nå. Vi diskuterer at det må være flere kolleger av henne som har visst at hun bodde og eide i Ski mens hun fikk pendlerbolig. Spørsmålet som melder seg, er dette: Hvilket ansvar har de politiske partiene for at deres egne følger reglene på Stortinget?

Vi bestemmer oss for å stille likelydende spørsmål til alle partiledere, blant annet om de som partiledere mener de har noe ansvar for at representanter skal følge reglene for ordningene på Stortinget, samt om partiet på noe tidspunkt har oppfordra stortingsrepresentantene sine til å sjekke at deres egen bruk av pendlerbolig-ordninga følger retningslinjene.

Partileder Støre svarer fortsatt ikke, men via andre Ap-topper kommer det fram at Ap - som eneste parti, ikke hadde gitt noen slik oppfordring til sine egne. Det viser seg at [en oppfordring går ut internt i partiet samme dag som avisa spør](#). Saken plukkes opp av NTB.

2.1.4. Motstanden

Hansens manglende bidrag – og en endra forklaring

«Vi må tåle å bli sett i kortene», uttalte Hansen etter sin første tale som stortingspresident. Det vi derimot har opplevd i arbeidet med å nettopp se presidenten i kortene, er motvilje mot å bli ettergått og fravær av initiativ fra henne side til å få informasjon på bordet.

Da vi stilte en rekke spørsmål om hennes bosituasjon i september, kunne Hansen valgt å fortelle akkurat hvordan hun har bodd i årene med pendlerbolig. Det gjorde hun ikke. Da hun i november fikk spørsmål om intervju, kunne hun gitt oss en intervjuavtale innen rimelig tid. Det skjedde ikke.

Det var også kildearbeid – og ikke informasjon fra Hansen selv – som førte oss fram til saken om at hun allerede etter våre spørsmål i september, ble bekymra for oppmerksomhet rundt egen boligsituasjon. I arbeidet med den saken, fikk vi også følelsen av at hun endra sin versjon etter hvert som vi jobba. For mens Hansen satt i et krisemøte med de parlamentariske lederne på Stortinget, konfronterte vi henne med informasjonen fra kildene våre om hennes bekymring i september. Og på vei ut av møtet, før hun hadde svart oss, tok hun selv initiativ til å fortelle om bekymringa si i september i et direktesendt radiointervju med NRK.

- Jeg husker i valgkampen i Trøndelag, så fikk jeg masse spørsmål fra Adresseavisen rundt saken, med at jeg hadde leid hos Trond Giske og da var jeg bekymra, for jeg tenkte «uff, nå blir det styr rundt meg også», sa Hansen til NRK.

Det sorte hullet på Stortinget - og svarene som fortsatt mangler

Å få svar fra Stortingets administrasjon, på selv de enkleste innsynsforespørsler og spørsmål, tar tid. Lang tid, skal det vise seg. Så lang tid at det er vanskeliggjør arbeidet vårt. Mye av det vi lurte på nå, er det bare Stortinget som kan svare på. Men svarene som kommer, for eksempel etter to ukers ventetid, er ikke nødvendigvis dekkende for det vi spør om. Og å få intervju med administrasjonen, er det tydeligvis bare å glemme. Det samme gjelder også Statsministerens kontor (SMK).

Nå er svartida selvsagt preget av at vår egen presidentavsløring avler uvanlig mange mediehenndelser. Men uansett årsak: De siste månedene har det å sende et spørsmål eller en innsynsforespørsel til Stortinget, føltes som å sende mailer inn i et sort hull.

Vi undrer oss samtidig over hvordan skottene mellom administrasjon og politisk nivå på Stortinget er, eller skal være. Vi får fra kilder inntrykk av at innsynsforespørsler vi sender, kan komme politikerne for øre. Det at vi ikke har kontroll på infolyten, gjør at det er noen innsynsforespørsler vi velger å ikke sende. Alle Hansens egne innrapporteringer om sin pendlerbolig, ber vi for eksempel ikke om innsyn i før etter avsløringa er publisert. Vårt viktigste anliggende var jo da å sikre tilgang på Hansen. I frykt for trenering, ventet vi med å sende innsynsbegjæringen til saken var publisert.

Vi opplever det også som utfordrende å vite sikkert hvem og hva pressevakten på Stortinget jobber for. Jorunn Nilsen, seksjonsleder der, er jo på et tidspunkt vår eneste kanal inn til både stortingspresidenten og stortingsdirektøren. Og når disse to er uenige, hvem jobber hun for da?

Når vi skriver denne rapporten, i januar 2022, har vi fortsatt ikke fått noe intervju med Stortingets direktør, Marianne Andreassen, om pendlerbolig-ordninga. Og det står ikke på forsøkene. Vi ønsker fortsatt å få henne i tale.

Mer generelt har opplevelsen vår vært at de fleste vi spør, gir oss minst mulig informasjon når de svarer på spørsmål om temaet. Så én av metodene som har blitt avgjørende for oss i disse sakene, er å sørge for å stille spørsmål på en slik måte at de ikke kan avfeies med utydelige svar. Og å analysere svarene som kommer nøye, for å se hva det er de få ordene som kommer faktisk sier – og hva de ikke sier.

Ett eksempel, som vi ikke har kommet i mål med, er dette: [Etter å ha gjort et intervju med lederen av Stortingets boligkomité mellom 2009 og 2013](#), har vi grunn til å stille spørsmål ved om administrasjonen har gitt politikerne tydelig beskjed om hvordan pendlerbolig-reglene praktiseres. Vi spør derfor direktøren på Stortinget, om hun kan *dokumentere* at administrasjonen har gjort politikerne kjent med at de ikke kan disponere bolig innen km-grensa og samtidig få pendlerbolig. Svaret fra direktøren er ganske langt og viser til flere ulike dokumenter som politikerne har hatt tilgang til. Men direktøren viser oss ikke noe sitat om regelpraksis i de tekstene hun viser til. Vi ber henne da bekrefte at politikerne aldri har fått eksplisitt info om denne praksisen. Bekreftelsen kommer ikke, men direktøren skriver at «vi mener det fremkommer av informasjonen som er gitt». Vi har altså ikke fått svar på det vi spurte om.

Et annet spørsmål vi fortsatt mener vi ikke har fått fullgodt svar på fra Stortinget, er følgende: Kan representanter som er samboende eller gift med folk som disponerer bolig innen 40 kilometer fra Stortinget, samtidig få pendlerbolig?

Dette spørsmålet har vi stilt gjentatte ganger til Stortinget. Vi har omsider fått svar på mailen, men ikke på spørsmålet. Og vi mener fortsatt spørsmålet er relevant, og kanskje for flere tilfeller? I Hansens tilfelle fordi hun gifta seg med mannen som hadde bolig i Ski i mai, men kjøpte seg ikke inn i boligen før i oktober. Regelbruddet starta med boligkjøpet i oktober, har administrasjonen sagt til oss, men har Stortinget spurt seg selv om Hansen hadde rett på pendlerbolig fra mai til oktober? Og vet alle politikerne, som jo skal overholde reglene, svaret?

2.2 Møllenberg – hvor mange har Giske plass til?

I sosiale medier kommer vitsene på løpende bånd, over den litt pikante delen av presidentavsløringa. Om at det var en adresse hos ingen ringere enn den avgåtte Ap-nestlederen Trond Giske, som sikra Hansen pendlerbolig. Vitsene spinner blant annet rundt spørsmål om hvor mange Giske har plass til. For oss blir imidlertid dette spørsmålet fort alvor.

Hvordan fungerte politiker-kollektivet på Møllenberg i praksis, hvor bodde egentlig Hansen, og kan det ha bodd flere i samme leilighet på samme tid?

2.2.1 Hvordan finne en hybel som ikke finnes?

Vi trenger tegninger av leiligheten til Giske. Fordi hyblifisering av Møllenberg har vært et viktig tema, både for byens politikere og i Adresseavisen, vet vi at det finnes en verneplan for det brannfarlige og verneverdige området. Verneplanen gjør kanskje at det finnes sporbar informasjon om bygården der Giske eier leilighet. Vi vet navnet på borettslaget, og mer skal det ikke til. Kommunen skal ha skryt for å legge ut stadig flere søkbare dokumenter som er mulig å laste ned umiddelbart, uten å gå veien om en innsynsbegjæring.

Søket i den offentlige postjournalen gir oss ikke alle dokumenter vi ønsker, men ut fra en nedlastbar e-postutveksling mellom medlemmer av styret i Giskes borettslag, forstår vi at det for ikke så lenge siden hadde vært et branntilsyn i borettslaget. Det framkommer også at branntilsynet hadde avdekket flere brannfarlige forhold. Men ikke bare det: Brannvesenet hadde oppdaget hybler i kjelleren, som ikke var registrert noe sted. Det ble foreslått å sende saken til «ulovlighetsoppfølging». Ulovlighetsoppfølging?

I postjournalen finner vi også tegninger av bygget der Giske bor. Giske bor i andre etasje med loft. I første etasje var det en stor leilighet. Under det hele var det en kjeller, merket som bod- og disponibelt areal. I e-postene ser det ut som at hele eller deler av denne kjelleren var omgjort til utleieenheter - uten tillatelse. Det viser seg å være tre hybler i kjelleren, ifølge en tegning sendt til kommunen etter branntilsynet. Spørsmålet er hvem som eier, og eventuelt leier ut disse hyblene.

Men nå er vi forvirra. Hansen-hybelen skulle jo være inne i Giskes leilighet, som de to disponerte sammen. Tegningene viser at Giskes leilighet ikke har noen forbindelse til

kjelleren. Hansen-hybelen er dermed ikke noen av disse ulovlige hyblene i kjelleren. Men hvem var det da som hadde ulovlige hybler i kjelleren? Kunne det være at Giske selv leide ut hybel også der, i tillegg til stortingspresidentens rom i hans egen leilighet?

Nei. Å leie ut ulovlig hybel på Møllenberg, samtidig som du er stortingsrepresentant, statsråd i flere regjeringer og nestleder i Ap, synes vi var svært usannsynlig. For sikkerhets skyld prøver vi oss på noen muntlige kilder, om de har hørt om at Giske leier ut noe i kjelleren, men ingen hadde det. Men vi kan ikke legge det helt bort.

Vi bestemmer oss for å stille noen spørsmål til Giske, ut fra det vi nå vet. Han svarer ikke på noen av spørsmålene, men svarer kort på mailen. Han skriver blant annet at hybelen Hansen leide ikke er «berørt av dette». Ja?

Vi må finne ut av dette, men hvordan? En hybel som aldri har vært registrert, fins jo heller ikke noe sted. Å søke i eiendomsregisteret ga oss bare det vi visste fra før: Giske eier leiligheten på Møllenberg. Men det står ingenting om at han, eller noen andre i borettslaget, eier hybelleiligheter i kjelleren.

Vi trenger alternative metoder til eiendomsregisteret.

Leiligheten var jo kjøpt en gang. I 1997, fant vi ut i eiendomsregisteret, rett før Giske startet sin 24 år lange stortingskarriere. Når hans leilighet, eller andre leiligheter i borettslaget skulle selges, da kunne kanskje hybelutleie tiltrekke mulige kjøpere? Kanskje kan boligannonser gi oss noen svar?

Vi bruker Nasjonalbibliotekets arkiv for annonser tilbake i tid, og bruker ordinære søk på ordinære meglerannonser i nyere tid. Dessverre finner vi ikke noen annonse fra da Giske kjøpte. Vi finner en annonse fra år 2000 for en naboleilighet som annonseres med «bileilighet», men dette er lenge siden. Heldigvis får vi et nytt treff: Giskes tvilling-leilighet i andreetasje var nylig lagt ut for salg. Leiligheten er så godt som identisk med Giskes leilighet, slik at vi på en helt annen måte kunne danne oss et inntrykk av hybelen Eva Kristin Hansen hadde leid. Men mye viktigere: I prospektet opplyses det at leiligheten også har en hybel i kjelleren. Via en lagret side hos Google finner vi også en utleieannonse for denne hybelen. Leieprisen var i februar 2019 satt til 7500 kroner per måned.

Vi blir stadig sikrere: Hvis Giskes nabo disponerer hybel i kjelleren, er sannsynligheten stor for at Giske også gjør det. Vi sender umiddelbart en innsynsbegjæring til brannvesenet der vi ber om å få hele rapporten etter branntilsynet i borettslaget. Og den får vi. I tillegg har vi bedt kommunen om alle dokumenter i saken.

Nå har vi god oversikt. Det som ikke står noen steder, er hvem det er som eier hyblene, eller hvilke leiligheter de hører til. Det vi imidlertid vet nå, er at det er tre hybler i det huset der Giske har sin leilighet. Vi vet også at det er tre leiligheter i det huset. I tillegg ser vi hvilken hybel naboen som skal selge har, fordi det framgår av salgsdokumentene. Nå er vi så godt som sikre på at leilighetene i huset har én hybelleilighet hver. Det er mest logisk.

Det vi også trenger å vite er om disse hyblene faktisk er ulovlige. Alt vi leser i lovverk og dokumenter vi har gjennomgått, tyder jo på det. Det er en «ulovlighetsoppfølging» på gang,

men det brukes også ord som «mulig» ulovlig. Vi ber nå om intervju med tilsynslederen i Trondheim kommune, som vi finner signaturen til i dokumentene i saken. Tilsynslederen stiller til intervju samme dag og bekrefter at kommunen anser hyblene som ulovlige. Han svarer også på hva kommunen mener med ulovlig, altså at arealene brukes til noe de ikke er godkjent til.

Et spørsmål vi bruker en del tid på i arbeidet med saken, er hvem som har ansvar for hva i et borettslag. For der er det borettslaget som er formell eier av leilighetene. Men også andelseier har et ansvar for at det han selv bruker arealene til er etter boka. Det får vi bekrefta fra en ekspert i plan- og bygningsloven, som vi også siterer.

Vi er nå klare til å stille Giske spørsmål om saken. Vi ber først om intervju, men får kun stille spørsmål på mail. Spørsmålene var mange og svaret var langt, vi stopper opp ved disse setningene i mailen fra Giske:

«Jeg tror alle har lagt til grunn at arealene har vært godkjent slik de var da vi overtok. Alle har trodd at borettslaget hadde dette i orden, og vi ble overrasket da det kom opp nå».

Nå mangler bare bildene. Vi bestemmer oss for å ta bilder av gården og hyblene når det er mørkt, slik at det ikke er umiddelbart gjenkjennbart for hele Trondheim hvor dette er. For dette handler ikke om borettslaget, dette handler om Trond Giske, en av Aps fremste tillitsvalgte, som har sittet i den lovgivende forsamling i 24 år og laget lovene. At de ulovlige hyblene er på Møllenberg, og det samtidig viser seg at Giskes egen leilighet - der han jo også har drevet utleie, har avvik knyttet til brannsikkerhet, gjør saken mer alvorlig.

2.2.2 Motstanden

Også med denne saken opplever vi vesentlig motstand, både før og etter publisering.

Kommunens tilsynsleder på uanmeldt besøk

Før vi publiserer saken, får vi et sjeldent og uventa besøk fra en leder i kommunen. Tilsynslederen, han som vi dagen før har gjort et intervju med om ulovlighetsoppfølginga på Møllenberg, har fått sitatsjekk tilsendt. Nå er han først uenig i at det intervjuet vi gjorde var et intervju, selv vi har skriftlig dokumentasjon på at det var nettopp intervju vi ba om da vi oppretta kontakt. Tilsynslederen mener også at vi burde fortalt ham, før intervjuet, at Trond Giske var involvert i saken. Hvorfor får vi ikke et entydig svar på.

Uansett vil det ikke bli mulig for ham å svare på noen sitatsjekk med det første, får vi vite. Hvor lang tid han trenger på seg, før han kan svare på sitatsjekk, får vi heller ikke svar på.

Det er forståelig at en travel kommuneansatt noen ganger trenger å blåse ut litt, men denne uklarheten kunne vi ikke forholde oss til uten å sette noen rammer. Vi mener denne saken er for alvorlig til at den kan gli ut i det uvisse, i påvente av et sitatsjekk-svar fra kommunen som vi ikke vet når kommer. Men vi vil likevel komme tilsynslederen i møte. Derfor korter vi ned intervjuet betraktelig, og sender ham ny og kortere sitatsjekk med en frist som han etter hvert ser ut til å akseptere. Han sender noen korrigeringer, og vi kommer til slutt fram til sitater han står for, der han svarer på hva som er ulovlig.

Giske på Facebook

Etter publiseringa er Trond Giske raskt ute på Facebook. Strategien kunne vært å si noe i retning av at «dette skulle jeg ha sjekka». Kanskje til og med vist fram eventuelle dokumenter fra da han tok over leiligheten som han hadde latt seg villedde av. Men det skjedde ikke.

Trond Giske legger vekt på at Adresseavisen med hybel-saken «henger ut et helt borettslag», kun fordi de er naboer med en tidligere politiker. Én tolkning av Facebook-innlegget hans, er at han mener vi skulle latt være å skrive om hans ulovlige hybel, fordi det bor andre mennesker i borettslaget. Men det er ikke borettslaget som har hatt inntekter fra ulovlig hybelutleie, det er Trond Giske. Innlegget fører imidlertid til et ras av negative kommentarer retta mot Adresseavisen i flere kommentarfelt.

Redaktøren i Adresseavisen, [Kirsti Husby, skriver en begrunnelse for vår dekning av saken.](#)

Giske svarer på dette [med et debattinnlegg som det er verdt å merke seg](#), fordi han ordlegger seg på en måte som er egna til å ramme avisas troverdighet. Under tittelen «Adresseavisens problematiske forhold til fakta» skriver Giske: «Jeg er blitt vant til at Adresseavisen gir villedende fremstillinger og ikke er opptatt av fakta». Dette begrunner han blant annet med å skrive at han ikke «har startet utleie av ulovlig hybel». Her kan en uinformert leser tro at Giske ikke har leid ut ulovlig, slik avisa melder. Det er imidlertid ordet *startet* som er sentralt. Giske mener at da han kjøpte leiligheten og inngikk kontrakt med den som bodde i hybelen ved overtakelse, så var ikke det «å starte» et ulovlig utleieforhold - han overtok et allerede etablert utleieforhold. Dette er motstand på avansert nivå, der mange nok sitter igjen med inntrykk av at Adresseavisens sak ikke stemmer og at Giske ikke har leid ut ulovlig hybel, selv om den gjør det - og han har gjort det.

2.3 De ubesvarte skattespørsmålene

Både stortingspresidentens pendlerbolig og Trond Giskes utleie på Møllenberg, utløser behov for å undersøke om skattemyndighetene har fått riktig informasjon – og riktige skatteinnbetalinger.

2.3.1 Giske er taus – og Hansen er uavklart

Eva Kristin Hansen sa med en gang at hun ville gjøre opp for seg, hvis det hun kaller misforståelsen om pendlerbolig-reglene gjorde at hun skyldte noen penger. Men hvem skylder hva til hvem? Det skal vise seg å ikke være enkelt å få svar på, og spørsmålet er fortsatt høyst uavklart.

De første dagene etter president-avsløringa, gjør vi et intervju med Skatteetaten, der vi ber dem oppklare hvilke forhold som utløser skatteplikt for pendlerboligfordelen rikspolitikerne får. Det skjer samme dag som VG kan fortelle at stortingspolitikere som leier ut deler av hjemmet sitt risikerer skattesmell, fordi de må skatte av pendlerboligfordelen. Logikken er at Skatteetaten antar at de som leier ut deler av hjemmet, ikke har utgifter hjemme.

I mailutvekslinger med Statsministerens kontor, der Giske har fått pendlerbolig i en rekke år, finner vi ut at heller ikke SMK har meldt inn noen skatteplikt som følge av pendleres utleie

hjemme. Skatteetaten har taushetsplikt og Trond Giske vil ikke svare på om han har skatta for fordelingen av pendlerboligene, som følge av at han har leid ut et rom i hans egen leilighet til Hansen «og et titalls» andre oppgjennom åra. Den ulovlige hybelen i kjelleren skal han også normalt sett skatte av, når det er en egen utleieenhet atskilt fra leiligheten hans. Men Giske svarer ikke på spørsmål om hvorvidt han har skatta av den.

«Jeg har ingen kommentar til dette, annet enn det jeg tidligere har oppgitt: Mine skatteforhold er i orden», sier han. Vi har søkt Skatteetaten om innsyn i de skattetallene som vi kan få om Giske, og håper han etter hvert vil bidra til oppklaring.

Hva Hansen eventuelt skylder er en vanskeligere nøtt, som også har blitt et politisk tema. Stortingets direktør konkluderte først med at administrasjonen ikke vil «gjøre mer med denne saken». Frp-leder Sylvi Listhaug har stilt spørsmål ved om ikke politikere som bryter pendlerbolig-reglene skal få noe krav om tilbakebetaling. Direktøren har svart at hun ikke utelukker at det kan komme tilbakebetalingskrav.

Hvorvidt Hansen skylder Skatteetaten penger, når det viser seg at hun i tre år bodde for nært Stortinget til å få pendlerbolig, er ubesvart. Vi har dokumentasjon på at Hansen betalte 4000 kroner i måneden i husleie til Trond Giske i Trondheim. Og det er i utgangspunktet kun politikere som ikke har utgifter hjemme, som må skatte for pendlerboligen. Men Skatteetaten har også grenser for hvor nært arbeidsstedet folk kan bo, og samtidig få skattefri pendlerbolig. Så da blir spørsmålet: Hvor går grensa, og hva er det Skatteetaten vil kalle Hansens hjem i årene med pendlerbolig?

2.3.2 SMK og Stortingets strid med Skatteetaten

Når vi jobber med spørsmål om skatt på Trond Giskes pendlerbolig, ramler vi inn i en lengre passiar med SMK om hvem de har innberetta skattepliktig pendlerbolig for – og ikke. Det å bruke såpass mye tid på hvordan SMK har praktisert skattereglene, føles først litt på sida av det vi egentlig vil jobbe videre med. Men vi får hele veien såpass ulne svar fra SMK, at vi ikke klarer annet enn å fortsette å spørre.

Heller ikke hos SMK er det mulig å få noe intervju om dette, og svartida er lang, så vi ender opp med å maile fram og tilbake om temaet i flere uker. Mens vi jobber med dette, går ting kjappere på Stortinget: Advokatfirmaet de har hyra til å revidere egen skattepraksis er ferdig med sin rapport. Grette-rapporten går hardt ut mot Skatteetatens praksis for pendlerbolig-beskatning. Etter en rekke innsynsbegjæringer og en bakgrunnssamtale om temaet, aner det oss at SMK egentlig er av samme oppfatning som Grette, men vi får ikke helt has på det i deres offisielle svar til oss.

Det vi derimot etter hvert får rede på, er at SMK viser til et råd fra Skatteetaten, når de blir bedt om å begrunne hvorfor SMK ikke har meldt inn pendlerbolig-skatt for politikere som leier ut deler av hjemmet sitt. Dette velger vi å konfrontere Skatteetaten med. Saken om at [Skatteetaten innrømmer å ha gitt feil skatteråd til regjeringen, publiseres 20. desember og siteres nasjonalt.](#)

Dette åpner et helt nytt spor: Har Skatteetaten gjort som de sier de gjør, overfor Stortinget og alle politikerne med pendlerbolig? Mens vi jobber med dette, publiserer Aftenposten en

sak om at justisministeren får skattesmell etter å ha fått skattefrie pendlerbolig med gratis adresse hos foreldrene. Der gjorde Skatteetaten det samme som de sier. Vi jobber videre med innsynsbegjæringer, og finner spor av at vi trenger å snakke med tidligere politisk rådgiver fra Trondheim, Maria Alseth. [Det viser seg at hun betalte skatt for pendlerboligen sin, men fikk pengene sendt i retur av Skatteetaten.](#) Det skulle hun ikke fått, ifølge de reglene Skatteetaten sier gjelder.

Samtidig får vi bekrefte mistanken vår: [Også SMK er sterkt uenig med Skatteetaten om hvilke politikere som må skatte for pendlerboligen.](#)

2.4 Ethiske dilemmaer

2.4.1 Hun som har misforstått uklare regler og han som har gått av

Eva Kristin Hansen har vel egentlig ikke på noe tidspunkt innrømmet at hun har brutt Stortingets retningslinjer for tildeling av pendlerboliger. Hun har sagt at reglene er uklare, og at hun derfor har misforstått dem. Og hun har innrømmet at hun *kanskje* ikke skulle hatt den pendlerboligen mens hun hadde bolig i Ski. Men inntrykket er at Hansen mener at det først og fremst er reglene det er noe feil med. Det er også flere som har misforstått, ifølge Stortingets administrasjon, som erkjenner at reglene ikke har vært klare nok.

Det er først seinere at direktøren gir oss en direkte avklaring, på at administrasjonen mener at Hansen har brutt reglene, og at de mener regelbruddet starta idet Hansen kjøpte bolig i Ski. Et etisk dilemma for oss, før vi trykker den første avsløringa, er derfor at det vil se ut som at vi slår fast at hun har brutt reglene, selv om vi ikke skriver det. Vi lander på at den måten stortingspresidenten har brukt pendlerbolig-ordninga på, uansett må fram. For selv om det skulle vise seg å ikke være et brudd på Stortingets regler, så er det grunn til å stille spørsmål ved situasjonen: Bør en stortingsrepresentant med bolig 29 kilometer fra Stortinget, få gratis pendlerbolig fra Stortinget på skattebetalernes regning?

Vi har også lenge vært klar over at Hansen har hatt helseutfordringer i de årene vi skriver om, men det kan vi ikke tillegge vekt når perioden med pendlerbolig og bolig i Ski er så lang, mener vi.

Et dilemma om hvem som har ansvaret, dukka også opp i saken om hyblene på Møllenberg. I den saken er spørsmålet todelt: Hvor mye ansvar hadde Trond Giske for å sjekke at hybelen han selv leide ut var godkjent, og i hvor stor grad skal Giske ansvarliggjøres fra vår side.

Det første sjekka vi ut grundig med kilder som er eksperter på hva som gjelder i byggesaker i borettslag, som sier at andelseiere også har et ansvar for at arealene de disponerer brukes til det de er godkjent til. Det siste må vi selv vurdere. Trond Giske har vært tillitsvalgt på nasjonalt nivå i en mannsalder, men når vi starter undersøkelsene våre er han uten formelle politiske verv. Kort tid før vi publiserer, blir det dog kjent at Giske har blitt valgt til leder av et nytt lokallag i Trondheim Ap, men det er ingen fulltidsjobb som politiker. Tre faktorer blir utslagsgivende for at vi lander som vi gjør. Det ene er spørsmål om vi ville skrevet denne saken hvis den som leide ut ikke var tillitsvalgt. Vi vet ikke svaret, men vi vet at vi ville vurdert ulovlig hybelutleie på Møllenberg i så mange år som alvorlig, også hvis det ikke var en politiker som stod for den. Dette er et område hvor ulovlige hybler er på den politiske

dagsorden lokalt. Her har vi å gjøre med en hybel som leies ut uten at noen myndigheter har sjekka at den er grei å bruke som bolig, slik loven krever, og det kan man forvente at en som jobber med å lage lover sjekker. Det andre er at denne utleien pågikk i så lang tid, mens hans lønn var betalt av skattebetalerne, både mens han var statsråd og stortingspolitiker. Det siste er at Giske slett ikke er uten politisk innflytelse i Trondheim, selv om han nå er uten sentrale verv.

Når det gjelder Giske, vil vi ikke legge skjul på at konfliktnivået har vært høyt – etter at Adresseavisen høsten 2020 publiserte to artikler om to kvinners metoo-opplevelser med ham – artikler som han mente var presseetiske overtramp. Når situasjonen beklageligvis er slik, skaper det noen ekstra utfordringer. Vi merker at det er vanskeligere å vurdere saker der Giske er involvert, fordi vi vet at støyen vil bli stor. Er det vi som ser oss blind på Giske, eller er det motsatt, at terskelen blir for høy for å ta i saker der han er involvert? Desto viktigere blir det for oss å stille kontrollspørsmål underveis, slik at vi klarer å løfte blikket og vurdere hver enkelt sak for seg, med et uavhengig, kritisk og etisk vurderende blikk.

2.4.2 Naboene på Møllenberg

Giske mener Adresseavisen har hengt ut et helt borettslag som ikke har gjort noe galt, annet enn å bo i samme bygård som en politiker. Nettopp hvilke tiltak vi må gjøre for å skåne naboene i borettslaget, er et spørsmål vi diskuterer før publisering.

Overordna mener vi det er riktig å stille andre krav til lovgivere enn til vanlige folk. Det betyr ikke at andre i borettslaget ikke bør ha sine tillatelser i orden. Selv om også andre naboer har leid ut ulovlige hybler, handler vår sak om Trond Giskes hybel. Derfor har vi unnlatt å skrive navnet på borettslaget og å oppgi bygårdens adresse. Vi har så klart også gitt lederen av borettslaget mulighet til å kommentere saken.

Bildene vi bruker i saken er ikke de første bildene vi tok. En fotograf dro først til stedet på dagtid for å ta illustrasjonsbilder av bygget som ikke umiddelbart er gjenkjennbare for alle i byen. Men når vi ser på bildene, ser vi at fargen på bygget påkaller oppmerksomheten vår og gir en viss mulighet for gjenkjenning. Vi bestemmer oss derfor for å ta en ny runde, og får tatt bilder av gården og hyblene når det er mørkt. I ettertid har vi diskutert om de mørke bildene tillegger saken andre assosiasjoner enn det vi ønska. Dette er ikke en kriminalsak, men en byggesak. Vi kommer til å ta med oss det inn i vurderinga, neste gang vi skal vurdere å bruke bilder tatt i mørket. I dette tilfellet var likevel det viktigste for oss å skjerme naboene i borettslaget og de som leier hybel i kjelleren.

3 Konsekvensene

3.1 Den store julevasken på Stortinget

Aftenpostens avsløring om Kjell Ingolf Ropstad og saker om andre stortingspolitikere som ikke har betalt rett skatt, utløste en opprydding fra Stortingets side. Den oppryddinga skulle skje i to deler: En skatterevisjon bestilt av advokatfirmaet Grette, og en gjennomgang av reglene for pendlerbolig, gjort av et eksternt utvalg utpekt av presidentskapet. Dette utvalget skulle imidlertid ikke gå inn i noe annet enn selve utforminga av retningslinjene, og det skulle ikke se på enkeltsaker.

Planen fra Stortingets side var altså å gå videre etter Ropstad-saken, uten å gjøre noe for å prøve å finne ut om flere kan ha bomma – eller misforstått. Mandatet for den gjennomgangen ble spikra av presidentskapet, som Eva Kristin Hansen var en del av også før hun selv tok over ledelsen.

Det som endrer planen, er avsløringa av Eva Kristin Hansens pendlerbolig-sak. Det er altså først når hun som skal lede oppryddinga selv blir undersøkt, at Stortinget innser at det trengs mer enn en gjennomgang av et dokument med retningslinjer.

Presidentens pendlerbolig-sak utløser politietterforskning av Stortinget. Oslo statsadvokatembeter beordra politiet om å etterforske om stortingspolitikere har begått lovbrudd i forbindelse med pendlerboliger.

Politiet vil innhente informasjon om «samtlige tildelte pendlerboliger», meldte de i desember. Overfor Adresseavisen forteller politiet hvor langt tilbake i tid de ser for seg å gå:

- Etterforskningsordren fra statsadvokaten dreier seg om bedrageri, som kan ha en foreldelsesfrist på ti år. Men vi vet ikke hvilke etterforskningskritt innhentinga av informasjon vil utløse, sier politiadvokat Christian Stenberg i desember.

Den 6. januar vedtar Stortinget at de vil be Riksrevisjonen om å granske stortingspolitikeres bruk av ordningene på Stortinget. Riksrevisjonen går vanligvis ikke inn i saker som «direkte gjelder enkeltpersoner forhold», som det står i innstillinga fra presidentskapet. Men i dette tilfellet blir de bedt om å gjøre det likevel. Oppgaven er å sjekke «om nåværende eller tidligere stortingsrepresentanter» har søkt om eller fått tildelt ytelses de ikke burde søkt om eller fått. Stortingets administrasjon sin håndtering av ordninger skal også under Riksrevisjonens lupe.

Det er også president-avsløringa som utløser et strakstiltak for pendlerbolig-retningslinjene. Setningen om at de som er «folkeregistrert eller faktisk bosatt» mer enn 40 km fra Stortinget, endres i desember. Den nye setningen sier hvem som *ikke* kan få pendlerbolig. Det er de som er «folkeregistrert, faktisk bosatt eller selv disponerer bolig» innen 40 km fra Stortinget. Ifølge Stortingets administrasjon er denne endringa ingen realitetsendring av reglene.

3.2 Hvor mange får skattesmell?

Som følge av det journalistiske arbeidet i flere mediehus de siste månedene, er det nå kjent at både Stortinget og Statsministerens kontor har latt flere politikere, som egentlig skulle skatta for pendlerbolig-fordelen, slippe å betale skatt.

Skatteetaten varsla, den 2. desember 2021, at de vil gjennomføre en kontroll av grunnlaget for arbeidsgiveravgift for pendlerboliger som er tildelt fra både Stortinget og Statsministerens kontor. Det betyr i praksis at de vil sjekke om det er innberetta skatteplikt for de politikerne som faktisk skal skatte for pendlerbolig-fordelen.

Men informasjonen om hva enkeltpersoner har betalt skatt for, eller hvem som har fått hvor mye i straffeskatt, er ikke er tilgjengelig for offentligheten. Dermed er det ikke sikkert vi noen gang vil få vite hvor mange politikere som får skattesmell etter pendlerbolig-avsløringene.

På tross av sterk uenighet om tolkning av skattereglene, mellom Stortinget, SMK og Skatteetaten, så er en revidering av skattelovene *ikke* en del av den oppryddinga Stortinget nå er i gang med. Det får Adresseavisen bekrefte i januar av stortingspresident Gharahkani.

Det er imidlertid en debatt som Statsministerens kontor ser ut til å ville løfte, i et brev de har sendt til Skatteetaten i forbindelse med skattekontrollen, og som vi omtalte i januar. Statsminister Jonas Gahr Støre (Ap) vil overfor oss ikke kommentere brevet fra Statsministerens eget kontor. Det gjenstår å se om noen plukker opp ballen fra SMK.

Det gjenstår å se hvilke faktiske konsekvenser alle de igangsatte granskningene vil få, både for enkeltpersoner, for systemet og for eventuelle endringer i reglene stortingspolitikere må følge. Det å undersøke, granske og gå gjennom, er ikke i seg selv en opprydding. Men uten en gjennomgang, også av enkeltsaker, vil en opprydding i praksis ikke være mulig.

Den nye stortingspresidenten, Masud Gharahkani (Ap), [har til nå ikke svart på om han mener hans forgienger Hansen burde fått pendlerbolig mens hun eide bolig med mannen sin i Ski](#). Men han har lovt full opprydding og han sier han er utålmodig.

4 Det vi har lært – og det vi tror andre har lært

Når et annet mediehus «eier» en sak, er det lett å lene seg tilbake og gi opp før man har prøvd å finne ut noe mer. Egentlig visste vi det fra før, men sakene om presidentens hybel og alt vi har funnet i kjølvannet av den, er for oss en viktig påminner - om at vi til enhver tid må vurdere selv hva vi velger å undersøke. Uansett hvor store ressurser andre medier har satt inn på en sak.

Saken om stortingspresidenten fikk store følger. I intervju med oss dagen etter avsløringa, sa Hansen at det ville vært synd om lokalavisa skulle felle presidenten fra Trøndelag. Hadde vi ikke gjort den jobben vi gjorde, er det det som hadde vært synd.

Vi har lært at det avgjørende noen ganger kan være å bare bestemme seg. Gå inn for noe helt og fullt, og se hvor det bærer. Selv om vi ikke vet at undersøkelsene resulterer i en sak. Vi har også fått en påminnelse om at praksis av regler kan være like viktige å finne ut av, som

reglene i seg selv. Det gjelder både pendlerbolig-retningslinjene på Stortinget og skattereglene.

Vi har fått kjenne at lange mailrunder med spørsmål og svar, uten å få noen mulighet til å snakke med, eller intervju, de vi ber om svar fra, kan være gift for enhver motivasjon. Men vi har også sett at det gjelder å holde ut – og fortsette å analysere hvert ord i hver e-post. Vi må aldri slutte å be om intervju. At det har tatt lang tid å få gode nok svar i oppfølginga av disse sakene, kombinert med stor nasjonal medieinteresse for tematikken, har også medført en praktisk utfordring for oss. Journalistene i Adresseavisen jobber i nyhetsturnus, noe som i dette tilfellet har ført til en god del sjonglering og arbeid utenfor arbeidstid. Det er også noen saker vi har gått glipp av eller ikke fått ut, som følge av at det er kun én av oss journalistene har vært tett på oppfølginga av tematikken hele veien.

Like fullt tror vi at også andre har lært et par ting av sakene våre. Stortingspolitikerne og administrasjonen på Stortinget har nok lært en gang for alle at det er avgjørende å være enige om hva regler betyr, og at alle vet hvordan de praktiseres. Det viser seg jo at de som lager lovene våre, i årevis har holdt seg med en regel som krever at de må være «folkeregistrert *eller* faktisk bosatt», uten at det har vært noen enstemmighet om hva dette betyr. Det er oppsiktsvekkende. Vi merker vi oss at Arbeiderpartiets fremste tillitsvalgte i god tid etter avsløringa, på direkte spørsmål fra oss, fortsatt ikke ville svare på om de mener Hansen har brutt reglene – eller om Hansens bosituasjon bør kunne utløse pendlerbolig i framtida.

Stortingspolitikerne og administrasjonen på Stortinget har kanskje lært at også tillitsbaserte ordninger trenger en kontrollmekanisme, også for ordninger brukt av våre tillitsvalgte. Vi skriver *kanskje*, fordi ingen vet hvordan ordningene på Stortinget skal være eller forvaltes etter granskningene som nå pågår. Politikerne må i alle fall ikke stole på at pressen avslører det som trenger å komme fram om pendlerboliger i framtida. For via vanlige innsynsbegjæringer har vi ikke innsyn i all informasjonen vi trenger for å avsløre denne typen saker. Blant annet på grunn av en endring hos Folkeregisteret: Vi får ikke lenger vite hvilke datoer personer var registrert på en adresse, vi får kun informasjon om at de en gang har bodd der. Det er et stort tilbakeslag for undersøkende journalistikk.

Vi mener også at det ligger en lærdom i det faktum at offentligheten kanskje aldri får vite det fulle omfanget av hvem som må gjøre hva, for å gjøre opp for seg etter pendlerbolig-sakene. For å få vite hva de skattemessige konsekvensene blir, er vi overlatt til å stole på at de institusjonene og enkeltpersonene som har gjort noe feil, er åpne om det. Selv om vi får innsyn i ligningstall hvert år, er Skatteetaten fortsatt en av de mest lukkede etatene. Hvorfor er det fortsatt slik at det ikke er offentlighet om hvilke personer som blir ilagt straffeskatt? Tidligere skattedirektør, Hans Christian Holte, har tatt til orde for å gjøre avgjørelser om straffeskatt offentlig, på linje med dommer fra rettsapparatet. Vi er enige med Pressens offentlighetsutvalg som mener det er på høy tid å myke opp taushetsbestemmelsene i ligningsloven. Først da kan vi finne ut om stortingsrepresentanter er som vanlige folk.

Vedlegg

Publiseringsliste

De fleste av artiklene i denne lista er publisert både på nett og i papiravisa. I publiseringslista ligger lenke til sakene slik de ble publisert på nett, med bilde av utvalgte saker slik de framstod i papiravisa.

16. november 2021: [Leide hybel hos Trond Giske og fikk pendlerbolig. Samtidig eide hun hus med ektemannen 29 km unna Stortinget](#)

17. november: [Listhaug: - Hansen må vurdere sin stilling](#)

17. november: [Jusprofessor: - Det groveste jeg har sett](#)

17. november: [Asheim: - Legg alle kortene på bordet](#)

17. november: [Arnstad om pendlerboligsaken:- Bør gjøre opp det økonomiske](#)

17. november: [- Jeg er ingen kjeltring. Jeg har ikke ment å gjøre noe galt](#)

17. november: [Ottervik: - Må gå en skikkelig runde og få tydelige regler på Stortinget](#)

17. november: [Hansen fikk en fordel på minst 214 000 kroner i åra hun eide bolig i Ski](#)

18. november: [Var bekymra for oppmerksomhet om egen bosituasjon lenge før Adressa-sak](#)

18. november: [Storingspresidenten trekker seg etter pendlerbolig-avsløring](#)

18. november: [Slik reagerer topp-politikerne: - Trist, leit, lurt og riktig](#)

19. november: [Arbeiderpartiet ber sine politikere om å sjekke seg selv](#)

19. november: [Må vente på ny rolle - går mye ned i lønn](#)

19. november: [Lokallagsleder: - Jeg er sinna, flau, rasende og oppgitt](#)

22. november: [Elden: - Ingen kan dømmes for hvordan en lovbestemmelse burde sett ut](#)

23. november: [Trond Giske vil ikke svare på skattespørsmål om Hansen-hybelen](#)

23. november: [Hun leda boligkomiteen: - Det kan hende jeg var naiv. Jeg stolte på folkene](#)

24. november: [Storingsdirektøren ut mot Hansens forklaring](#)

